

ВІСТІ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ГОЛОВА УКР. АКАДЕМІЇ Д. ЗАБОЛОТНИЙ.

Українська преса принесла життєпис Д. Заболотного, вибраного недавно на президентство (голова) Української Академії Наук, найвищої наукової установи на Україні.

Д. ЗАБОЛОТНИЙ.

Видатний вчений Радянського Союзу, недавно вибраний головою Української Академії Наук в Києві.

Новий президент Академії Наук народився 1867 року в селянській родині на Поділлі. Вищу освіту здобув Заболотний на фізико-математичному відділі в одеському університеті, а потім — на медичному відділі в київському університеті. Уже в 1897 році Заболотний, як видатний вчений, їздив до Індії вивчати пошесті чуми. Через рік Заболотного послали до Африки та в інші країни теж з науковою метою. Д. Заболотний кілька років потім працював над дослідженнями чуми в кіркізьких степах і написав про чуму багато наукових праць, що стали тепер підручниками для молодих лікарів.

Близько 30 років Д. Заболотний працював в ленінградських наукових медичних установах. Академік Заболотний написав 60 великих наукових праць. Він не тільки великий учений, але й видатний громадський діяч. Д. Заболотний написав чимало книжок з медицини для селянства.

КИЇВСЬКА ФІЛІЯ ІНСТИТУТУ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА.

Протягом цієї зими київська філія Інституту Шевченкознавства збирала чимало матеріалів, що стосуються життя й творчості Т. Шевченка, а також матеріали про творчість письменників після Шевченківської доби. Крім того, Інститут виконав чимало організаційну роботу.

До складу Київської філії Інституту входить: Кабінет вивчення біографії Тараса Шевченка, Кабінет вивчення Шевченкової творчості і Кабінет вивчення післяшевченківської доби в історію української літератури.

Київська філія Інституту розподіляється на відділи: меморіальний, рукописний і бібліотечний, які теж вимагають окре-

мих приміщень. У листопаді 1927 р. київський Окружком передав київській філії Шевченківського Інституту будинок Т. Шевченка, що міститься на Крещатицькому завулку. У ньому міститься колекція експонатів, що ілюструє життя та творчість Шевченка за окремими періодами, дитинство, перебування в Петербурзі, перебування на Україні, заслання, похорон, могила й спомини про Шевченка, експонати після Шевченківської доби, то-що. На другому поверсі відтворено художню майстерню Т. Шевченка. На жаль невеличке приміщення не дає змоги Інституту як слід розгорнути свою роботу.

43 НОВИХ МАСЛОЗАВОДІВ.

Наркомторг затвердив план будівництва Добробуту нових маслозаводів. Проект передбачає будувати біжучого року 23 ручних та 20 механізованих парових маслозаводів. Крім того, проект Добробуту передбачає устаткувати 127 ручних маслозаводів у теперішніх будівлях. Вартість всього цього будівництва становить 3,6 мільйонів карбованців. Продуктивність усіх названих маслозаводів становить 840,000 пудів масла. Добробуту дано директиву закінчити будівництво маслозаводів до 1-го жовтня біжучого року.

БУДІВНИЙ РОЗВИТОК МІСЦЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.

Комісія Промісляну Вищої Ради Народного Господарства розглянула контрольні цифри місцевої промисловости на Україні. За проектом ВРНГ в наступному господарському році передбачається низку місцевих підприємств приділити до республіканської промисловости або утворити навіть республіканські трести (металічний трест масового виробництва, консервний трест і т. ін.). Але не зважаючи на те загальний розмір гуртової продукції місцевої промисловости передбачається в наступному господарському році збільшити до 259,144 тисяч карбованців до 41%. Зокрема виробництво текстильної промисловости поширюється на 13,5%, шкіряної та виробництва взуття на 23%, поліграфічної на 11%, харчової від 5 до 61%, порцеляново-фаянсової на 112%, кравецької на 99% і т. ін.

Комісія відзначила надто велике збільшення виробництва кравецької промисловости, що не достатньо економічно обгрунтоване. Відділові місцеві промисловости доручено ще раз переглянути і уточнити плани. Не рахуючи кравецької промисловости все виробництво місцевої промисловости ухвалено збільшити в наступному році на 27%.

На капітальні роботи передбачається асигнувати 18 — 19

мільйонів карбованців, на 6 — 7 мільйонів карбованців більше попереднього року, з них на нові фабрики й заводи понад 7 мільйонів карбованців. В наступному році передбачається побудувати нову консервну фабрику, крохмально-паточний завод, почати будувати київської кравецької фабрики та 1 — 2 консервні заводи.

ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОГО КІНА НА РАД. УКРАЇНІ.

В Києві викінчують будову кінової фабрики. Уже спроведжено з Швеції потрібне технічне приладдя. Від 1. жовтня ц. р. має початися правильний виробіток фільмів. Число кінотеатрів на Україні дійде при кінці року до 2,200 (минулого року було 1,800). Підчас літа відкривається чимало кіноних вистав на майданах.

Майстерні Українського Кінового Управління виробили недавно 200 нових проекційних апаратів. Набуто багато фільмів у обмін за свої. Між іншим свою картину “Крізь сльози” виславо до Франції і Німеччини. Знято недавно хід робіт на Дніпровій Електричній Станції та подорож Шевченківського комітету на могилу Шевченка.

ОЩАДНІ КАСИ ЗБРАЛИ ВКЛАДІВ НА 63,8 МІЛ. КАРБОВАНЦІВ.

За відомостями головної української ощадної каси на перше травня по Україні нараховувалося 2,785 ощадних кас з загальною кількістю вкладників більше 585,000 осіб; за квітень місяць ощадні каси приняли нових вкладів на 793,3 тисяч карбованців і на перше травня загальна сума вкладів по всіх ощадних касах України досягла значної цифри 63,8 мільйонів карбованців.

Треба сказати, що рівняючи з початком біжучого року (на перше жовтня 1927 року) вклади ощадних кас України дають зріст на 118,2%, а кількість вкладників на 50,8%. За місяць ощадні каси зробили 390,000 операцій.

За абсолютною цифрою найбільшу суму вкладів — до 6,000,000 карбованців дає харківська каса. Вона дає також найбільшу кількість вкладників з усіх кас України — більше 66,000 осіб.

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ У КИЇВІ.

При київському Художньому Інституті утворено комісію, що розробляє проект реорганізації Художнього Інституту на Всеукраїнську Академію Мистецтв. При академії буде Вищий Художній Інститут і науково-дослідні катедри з галузі мистецтво-знавства.

ЗАГОТОВІТЬ ЗА 11 МІСЯЦІВ БІЖУЧОГО РОКУ.

У травні місяці заготовлено на Україні 8,058 тисяч пудів хліба, що складає 47,2% місячного плану.

СКАЛКИ ГАЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ.

УНДІВСЬКА “ЗАСАДА”.

Львівський часопис УНДА “Новий Час” в ч. 67. в статті “Засада” біється на спортивний клуб “Україна” за те, що члени того клубу поважились грати футбол зі спортивним товариством “Польські звйонек пілки ножей”. І саме за це “Український спортивний Союз” виключив клуб “Україна” зі свого гурта. “Новий Час” пише: “В українських товариствах та українському громадянстві нема місця для хурилі. Вони мусять лишитися за межами народу! Це засада!”

Так, ця засада лише для таких, що ногою копають польський футбол. А деж та засада для тих всіх ундівських голов товариств, директорів, президентів та мілкої дрібноти? От хочби Галуцького, голови “Просвіти”, який взяв 15,000 польських злотих для “Просвіти”, Макарушок, Терлецьких, Курорудів, які цілком спольнізували “Рідну Школу”; директорів “Сільського Господаря”, “Центрбанку” — Луцьки, який витягнув руки по 3,000 польських злотих субвенції — деж та “засада” для всіх тих равників з ундівського центрального комітету, які були на хатані у львівського воєводи Бурковського?

От коли-б “УНДО” в себе переревело таку “засаду” і всіх своїх “хурилі” виникло поза межі, не знаємо чи залишився-б бодай один член в “УНД”?

ЧИ НАМ ПОТРІБНІ БУРСИ?

Оттак запитує “своїх” піп О. Застирець в ундівському часописі “Діло” (ч. 134). Обговоривши розміщення шкільної молоді по станціях, та ворує виховання по таких станціях для церкви й нації (читай: з ундівською платформою), піп Застирець вказує на часи, як то це він був управителем Бережанської бурси. Тоді, каже він:

“Всі бурсаки ходили до церкви гуртом зі своїм настоятелем що дня... Ми урядили концерт в честь митрополита Шептицького...” І кінчаючи свою статтю, піп Застирець зазначає: “Оттакі бурси нам потрібні і вони є найліпші...”

І ми віримо, що бурси такі є потрібні для попівських управителів, бо з харчів, які звезуть робітничо-селянські батьки бурсаків, годували собі поли по 4—6 кабанів й порядочна господина була в запасних, а що учні-бурсаки ходили голодні, вони й краще, молилися за те багато. Ех часи-часи! І як-же не тужити за ними?..

“ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ТЕАТР” САМИЙ ПРО СЕБЕ.

Театральна комісія Товариства “Просвіта” у Львові вклала звіт зі своєї діяльності за перший сезон від 15. лютого по кінець травня ц. р. Управління театру у своїому звіті нарікає,

що: “не зважаючи на засвоєння 36 штук до свого репертуару, важко є подати видцям інтересні вистави українських авторів, наслідком недостатчості нових творів”. Ті; що є: “вже так обіграні на сцені професійними та аматорськими гуртами, що їх вже мало хто хоче слухати”...

Відемаршалок польського сенату й голова “Просвіти” Галуцький хотів би надалі просвічувати українських працюючих театральною літературою — такою, як: “Ішко Сват”, “Як ковбаса та чарка”, “Гостина св. Миколая”, “Вєфеємська ніч”, “Св. Посиф в Єгипті”, “Сатана в боці” — а то бач не йде... “Не хочуть слухати”, каже театральна просвітня комісія. Так, так, минають ті часи “на село людей дурити”, а лишиться тільки послівщина для історії ундівської діяльності в “Просвіті”.

ЩЕ В СПРАВІ ГІМНАЗИСТІВ З ЯВОРОВА.

Дня 9. червня ц. р. вернули до Яворова з переміської тюрми по п'ятидню судовому арешті за “саботаж” учні української гімназії в Яворові. Як відомо, 2. травня підпалив хтось в Яворові стирту сіна у бурми і за це посадидали тюрму й арешти серед невинної гімназійної молоді. Заарештовано тоді учнів Грабовського, Савку, Олексина та Балдицького. Польська преса зробила із заголовку учнів саботажників, поперекучувала факти, повязала все те з першотравневим святам і т. д. Ця провокація коштувала українських учнів 38 днів тюрми, декілька днів і ночей темниці, закуття в кайдани, відфотографування й відтискування пальців, сидження в товаристві злодіїв і т. ін. Про страшний час і здоров'я вже не згадується.

Шо-йно тепер слідство вказало, що все це була безпідставна напад на невинних студентів і їх звільнено.

РОКОВИНИ КОЦЮБИНСЬКОГО.

Як вшанувати західно українське громадянство роковини М. Коцюбинського — поки що тільки на галицькому загімні. Одинока кооператива “Робітничий Театр” приготувала була святковий вечір, але поліція не дозволила, а як причину подала це, що в час свята може прийти до протидержавних ексцесів.

САМОГУБСТВО СЕРЕД ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ.

Львівська преса пише, що останнього часу стали дуже часті самогубства серед української шкільної молоді Перемішля. Цим днями застріляв себе гімназист Бенко, доставши двійку з польської мови й латини на іспиті на матуру.

РІЖНІ ВІСТІ

МАДЯРИ В ОБОРОНІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

З приводу освітньої річницької тристоронньої угоди між мадярськими організаціями угорський уряд упінувся в Лідзі Націй ревізії цього несправедливого договору та здійснення автономії для мадярської округи під Румунією і Українців Закарпаття, що опинилися під Чехословацькою.

ПРОТИ ПОСЛА Г. БІТНЕРА.

В польському союмі виринуло питання видачі судові комуністичного посла Генрика Бітнера іза цього, неначе-б то він в часі соймових виборів не мав активного, а цим самим і пасивного виборчого права, бо він був покараний на 4 роки в'язниці.

Домагання видачі, яке посилає посол з таким самим назвиским, а саме Вацлав Бітнер, не є оправдане, бо Генрик Бітнер 2 роки відсидів, а решта пропала в наслідок амністії. Помимо того, на мандатовій комісії, в котрій заступлений і також ундівський посольський клуб, — ухвалено віддати справу до рішення найвищої судової. Таке саме становище в цій справі займає ундівський посол Хруцький на пленарному засіданні союму. Одним словом, ундівці — великі легалісти.

ВІСВІСТВО МІЛЯНСЬКОГО ПРОКУРАТОРА.

В Міляно вбив професора Вєля прокуратора суду Гвіді за те, що цей не хтів підняти карне поступовання проти фашиста Вєнтілі, який ошукав професора в одній промисловій спілці.

ТУРЕЦЬКО - АФГАНСЬКИЙ ДОГОВІР.

В Ангорі, в столиці Туреччини, підписано турецько-афганський договір про приязнь і співробітництво. У договорі говориться про політичне та економічне співробітництво між обома країнами. Договір передбачає віклиць довічну приязнь між ними.

ПРИХОДІТЬ ДИВИТИСЯ НА ФІЛЬМУ “ТАРАС ШЕВЧЕНКО”!

В ПОРКТОН, САСК. — Фільма буде показана в Міській Салі: в четвер, 12. липня обі частини і в п'ятницю, 13. липня обі частини. Ціни тикетів: для дорослих 75 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 7. вечером.

В САСКАТУН, САСК. — Фільма буде показана в Українським Робітничім Домі: в понеділок і середу, 16. і 18. липня перша частина, а у вівторок і четвер, 17. і 19. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 50 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 8.15 вечером.

В МУС ДЖО, САСК. — Фільма буде показана в Українським Робітничім Домі: в п'ятницю, 20. липня перша частина, а в суботу, 21. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 35 ц., а для дітей 10 ц. Початок точно в годині 8.15 вечером.

ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО!

ДЖЕК ЛОНДОН.

ЗУСТРІЧ

(Продовження.)

“Коли-б я сказала тобі, що це була помилка? Коли-б я сказала, що була дуже нещасна? І що я нещасна й тепер. І що я гірко каюся?”

Страх охопив Мєснера. Він почував, що в'яне під легким дотиком цієї руки. Тратився грунт під ногами, а його прекрасний спокій кудись полінув. Жінка ніжним поглядом дивилася на його, і він ставав аж надто зворушений та ласкавий. Він почував себе наче на краю безодні і був безпорадний проти тієї сили, що його посіла.

“Я повернусь до тебе, Джане. Я повернусь сьогодні... зараз...”

Мов від нічної примари не міг він визволитися з-під тієї руки. Вона промовляла до його і, здавалося йому, що то ніжно брєнить Лорелєйна пісня. Деся навузач рожь і музика тремтіла коло самого вуха.

Раптом скочив він на ноги і відштовхнув її, саме тоді як руки її вже майже обійняли його; він опустився до дверей. Панічний страх поїняв його.

“Я наюко чогось страшного!” закричав він. “Я-ж вам казала, щоб ви не хвилювалися”. Вона глузливо засміялася і заходилася мити

начиння. “Нікому ви не потрібні... Я просто пожартувала. Але тепер я щасливіша”.

Та Мєснер не повірив. Він пам'ятав, як легко вона міняє фронт. Тепер вона змінила його вдруге. Це була гра. Йї недобре велося з другим. Вона прохопилася з своєю помилкою. Подум'ям вибухло його задоволене самолюбство на цю гадку. Вона бажала повернутися до його, але це було єдине, чого не бажав він. Мимоволі він торкнув клямку.

“Ні тїкайте”, засміялася вона. “Я вас не кусатиму”.

“Я й не тїкаю”, відмовив він, подитячому зухвало, а сам нап'яв рукавиці. “Я тільки підну трохи водою”.

Позбавивши порожній каструлі та казанки й прочинивши двері, він озирнувся до жінки.

“Не забудьте, що ви маєте сказати містеру Гейсрнові, хто я такий”.

Мєснер збив кригу, що намерзла за той час в ополонці та набрав води. Проте він не пішов зразу до хати. Лишивши казанки на землі, він забігав сюди та туди, щоб угрітися, бо мороз пік як вогонь. Аж коли борода йому побіліла з холоду, стурбоване та похмуре лице його вияснилось, — він на щось заважился. Коли Мєснер узяв собі дальші в звязку з цим події, то його покляка губи й шок розпалася з сміху. Вода в каструлях уже зашєрхла, він узяв її і пішов до хати.

Коли він увійшов, доктор чекав, стоячи коло печі. Якось незграбно нерішучість була в його ніякових рухах. Мєснер поставив начин-

ня з водою до-долу. “Дуже радий познайомитися з вами, Грегєйме Вомбле”, сказав Мєснер, як годиться при новому знайомстві, але руки йому не подав.

Вомбл незграбно ворухнувся, відчувши до його — зневажність, що звичайно має той, хто вчинив кривду.

“То ви он який!” сказав Мєснер зчудовано. “Гаразд, гаразд. Як бачите, я справді радий, що з вами зустрівся. Мені цікаво було знати, що такого знайшла у вас Тереза, в чому, мовляв, була принада. Так, так”.

Він оглянув доктора з усіх боків так, як ото оглядають коня.

“Я знаю, що ви повинні почувати до мене...” почав Вомбл.

“Охота вам згадувати про це”, перепинив його Мєснер прибільшено ласкаво. “Це все пусте! Що мені хотілось би знати, так чи вона вам вподобалася? Краща ніж можна було сподіватися? Чи вам з нею добре велося? Життя з того часу перетворилось в щасливу мрію?”

“Не кажіть дурниць”, докинула Тереза. “Я не можу втриматися, маючи просту владчу”, пожалував Мєснер.

“Ви могли-б висловлюватися більше до речі й до діла”, гостро сказав Вомбл. “Ми хочемо знати, що ви маєте робити?”

Мєснер добре удав з себе безпорадного. “Я таки не знаю. Це одна з тих неможливих ситуацій, проти якої нема ради”.

“Адже ми не можемо втрьох лишитися ночувати в цій хаті?”

Мєснер хитнув головою на знак згоди. “Отак хтось повинен піти”.

“Це так само справа ясна”, ствердив Мєснер. “Коли три тіла не можуть вміститися разом в одній простороні, одне треба виключити”.

“І це — одне” — він, грізно мовив Вомбл. “Тут всього десять миль до найближчої стоянки і ви любісінько можете туди дістатися”.

“Ось вам перша помилка в вашому висновкові”, зауважив Мєснер. “Чому це так треба, щоб саме я пішов звідси? Я перший знайшов хатину”.

“Бо Тєсс не може йти”, пояснив Вомбл. “Тї легенькі, вже застужені”.

“Так. Вона не може важити здоров'ям. Вона не може йти таким морозом за десять миль. Вона в усякому разі повинна зостатися...”

“Тоді виходить так, як я казав”, рішуче мовив Вомбл.

Мєснер прокашлявся. “Адже-ж ваші легенькі в доброму стані, чи так?”

“Так, ну, то що?”

Знову прокашлявся Мєснер і забалакав помалу та безсторонньо, мов у суді. “Та я сказав би: нічого. Хіба що погодити це з вашим висновком, виходить: ніщо не зважає вам піти, сказати-б, потовкитися на такому морозі миль зо десять. Ви можете зробити це зовсім вільно”. (Далі буде.)

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

“СВІТ МОЛОДІ”

що виходить у Вінніпегу і друкує доступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фермерської молоді.

Поширюйте вістку про цей журнал! Зберіть нові передплати!

На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів. Поодинокі число 5 ц.

Замовлення з гроши посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sta., Winnipeg, Man.

Відновляйте передплату на “Укр. Роб. Вісті”!